

PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY LEŚNICTWA

opracowany przez

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej

Instytutu Badawczego Leśnictwa

Rok 31

Warszawa 1980

Nr 3

Układ pozycji, zgodnie z dotychczasową praktyką, według międzynarodowej leśnej klasyfikacji oksfordzkiej, której symbole cyfrowe podane są nad tekstem każdego streszczenia.

59

945.31

IBL

Paul F.: 150 Jahre Technische Universität Dresden — 32 Jahre sozialistische Entwicklung der Sektion Forstwirtschaft. **150 lat Uniwersytetu Technicznego w Dreźnie. — 32 lata socjalistycznego rozwoju sekcji leśnictwa.** Sozial. Forstwirtsch. 1978 Jg 28 Nr 10 s. 306—309, 5 fot. — Rys historyczny założonej w 1828 r. uczelni technicznej w Dreźnie, przekształconej następnie w uniwersytet i akademii leśnej w Tharandcie, która w 1929 r. przekształcona została w wydział tegoż uniwersytetu. Szczegółowo omówiono rozwój

wydziału po 1945 r. W 1976 r. na wydziale pracowało 15 profesorów i 5 docentów. Zakres przedmiotów obejmuje biologię, gleboznawstwo, naukę o siedlisku, urządzenie i pomiar drzew i drzewostanów, mechanizację użytkowania, ekonomikę leśnictwa, chemię roślin, leśnictwo i drzewnictwo krajów tropikalnych, hodowlę i ochronę lasu. Zaznacza się dążność do ścisłego wiązania teorii z praktyką. W okresie 1946—1977 uczelnię ukończyło 1380 absolwentów. (W. B.)

60

945.33

IBL

Roefe D.: Mechanisator der forstlichen Produktion — Beruf mit Zukunft. **Mechanizator produkcji leśnej — zawód z przyszłością.** Sozial. Forstwirtsch. 1978 Jg 28 Nr 7 s. 205—206, 3 fot. — W przykładowej szkole państwowego gospodarstwa leśnego w Genthin w NRD dąży się do stworzenia atrakcyjnego, przyszłościowego zawodu „mechanizatora produkcji leśnej”. Uczniowie, którzy ukończyli 10 klas szkoleni są na

kursach zawodowych w zakresie: 1) obsługi pilarek jednoosobowych, 2) ich konserwacji i napraw warsztatowych, 3) prawa jazdy kl. V, 4) obsługi urządzeń zrywkowych, 5) obsługi, konserwacji i napraw ciągników, 6) technologii, organizacji i kompleksowych technik pozyskania drewna. Podano liczbę godzin nauki na poszczególnych kursach. (W. B.)

61

962

IBL

Kiselev G. M.: Premirovanie rabotnikov lesnogo chozjajstva. **Premiowanie pracowników w leśnictwie.** Les. Choz. 1979 nr 3 s. 65—68. Przedstawiono głów-

nie

wne kierunki nowych zasad premiowania pracowników leśnych zjednoczeń produkcyjnych i przedsiębiorstw polegające m. in. na większej decentralizacji w zakresie prawa doboru wskaźników i warunków premiowania. Omówiono wskaźniki, według których premiowani są robotnicy leśni, wysokość

ich premii i tryb wypłat. Podano wykaz wskaźników premiowania kadry kierowniczej, inżynieryjno-technicznej i innych pracowników umysłowych nadleśnictw i leśnictw, maksymalną wysokość tych premii oraz możliwości obniżania premii. (R. M.)

2 HODOWLA LASU

62

N 221 (234)

IBL

Gavriłow A. F., Nulygina L. S.: *Ekonomičeskaja ocenka sposobov rubok v gornych uslovijach. Ocena ekonomiczna rodzajów rębni stosowanych w warunkach górskich.* Les. Ż. 1978 nr 5 s. 140—143, 1 tab. — Przedstawiono współczesne rodzaje rębni stosowane w warunkach górskich i celowe z ekonomicznego punktu widzenia warianty tych rębni. Przeanalizowano zmiany w nakładach ponoszonych na pozyskanie drewna i odnowienie lasu w zależności od całego szeregu czynników.

Stwierdzono, że wielkość efektów ekonomicznych uzyskiwanych w warunkach górskich zależy w przeważającym stopniu od rodzaju rębni. Przy rębniach częściowych najbardziej ekonomiczne okazało się jednorazowe wycięcie wszystkich dojrzałych do wyrębu drzew połączone z uzupełniającym, sztucznym odnowieniem. Efekty ekonomiczne uzyskiwane przy zastosowaniu rębni zupełnej były jeszcze wyższe. (R. S.)

63

228.2 - - 174.7 Pinus

IBL

Jermakov V. E., Sevast'janov V. D.: *Determinirovannaja model' čistogo sosnovogo dřevostoja. Określony model litego drzewostanu sosnowego.* Les. Ż. 1978 nr 6 s. 11—14, 1 tab. — Podano równania charakteryzujące zależności

funkcyjne między podstawowymi cechami taksacyjnymi litego drzewostanu. Rozpatrzono zagadnienia wykorzystania tych równań w celu prognozowania przebiegu wzrostu litych drzewostanów sosnowych. (R. S.)

64

232.11 - - 174.7 Abies grandis

IBL

Ist die Abies grandis eine aussichtsreiche Baumart für Mitteleuropa? Napisal: Mö. **Czy Abies grandis jest gatunkiem przyszłościowym dla warunków środkowo-europejskich?** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 9/10 s. 222—224, 1 fot. — Jodła olbrzymia występuje w USA zarówno na wybrzeżu jak i na wysokości do 2100 m n.p.m. na obszarach z opadami od 500 do 1750 mm. Odnacza się dobrym przyrostem zarówno na

głębokich świeżych glebach gliniastych, jak i piaszczystych ze znikomym udziałem gliny, a nawet na płytkich kamienistych. Ma najszybszy przyrost jodeł amerykańskich, ale jest podatna na zgniliznę strzały i korzenia. W USA brak jeszcze wypracowanych metod uprawy. W RFN zakłada się uprawy sadzonkami 2/1 w więźbie 2,0×1,5 m. W Europie wykazuje ta jodła produktywność podobną jak jedlica ale

z większą tolerancją na nadmierną wilgotność i suszę. Jest gatunkiem przyszłościowym. Zaleca się wiek ręb-

ności 60—80 lat, ponieważ później jej przyrost maleje. (W. B.)

65

232.11 -- 174.7 Picea

IBL

Schmidt-Vogt H.: Monographie der Picea abies (L.) Karst. unter Berücksichtigung genetischer und züchterischer Aspekte. **Monografia świerka (Picea abies (L.) Karst.) z uwzględnieniem aspektów genetycznych i selekcyjnych.** Forstwiss. C.-Bl 1978 Jg 97 H. 6 s. 281 — 302, 1 mapa 1 rys. bibliogr. 176 poz. — Wyczerpujące omówienie monografii świerka jako gatunku polimorficznego o szerokim zasięgu. Przedstawiono rozmnażanie generatywne i wegetatywne, ekologiczno-geograficzne tworzenie się ras, identyfikację pochodzeń oraz zmienność w ramach populacji.

Z badań taksonomicznych wynika, że świerk syberyjski (*Picea obovata*) jest rasą klimatyczną świerka pospolitego. Odmienny kształt szyszek związany jest wyłącznie z proveniencją geograficzną. Omówiono różnice we wzroście, fototropizmie, wymaganiach siedliskowych, odporności na śniegołomy, suszę i grzyby. Poruszono problemy hodowli selekcyjnej, skrzyżowań, zmienności genetycznej w poszczególnych krajach i konieczność zachowania genotypów (głównie przez parki narodowe) ze względu na ich znaczenie dla selekcji i hodowli. (W. B.)

66

232.12 -- 81 -- 174.7 Larix

IBL

Geyer S.: Anfall und Verwertung des Holzes der Europäischen Lärche in Baden-Württemberg. **Udział i wykorzystanie drewna modrzewia europejskiego w Badenii-Wirtembergii.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 6 s. 122—126, 3 fot. 6 tab. bibliogr. 5 poz. — Modrzew europejski wprowadzono do lasów Badenii-Wirtembergii (RFN) dopiero w połowie XVIII w. Ponieważ daje większe zyski niż sosna, świerk, jodła, buk i dąb, jego udział w drzewostanach wzrasta. Szczególną zaletą modrzewia jest wczesne wykształcenie rdzenia, który wa-

runkuje trwale twarde i elastyczne drewno; wadą natomiast jest częsta szablatość strzał, owalność przekroju, skręt włókien i nadmierna gałęzistość. Drewno modrzewia jest poszukiwane jako najtrwalsze spośród gatunków iglastych i odporne na działanie grzybów. Ma zastosowanie na tarcicę, w przemyśle okleinowym, w wyrobie skrzyń i przedmiotów użytku domowego. Podkreślono konieczność podkrzesywania selekcyjnego i używania wartościowych proveniencji. (W. B.)

67

232.12 : 81 -- 174.7 Larix

IBL

Sachsse H.: Eigenschaften und Verwertung des Lärchenholzes. **Własności i wykorzystanie drewna modrzewiowego.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 6 s. 118—122, 4 fot. — Z 17 gatunków modrzewia 6 ma znaczenie gospodarcze (zwłaszcza europejski i japoński). Mo-

drzewia cechują duże różnice gęstości między drewnem wczesnym i późnym. Duża zawartość celulozy (do 34%), żywicy (do 4,2%) i garbników (do 10%), przyczynia się do wysokiej trwałości drewna. Przeciętny ciężar właściwy drewna suchego wynosi 0,55 g/cm³. Su-

szenie tarczycy modrzewiowej trwa nieco dłużej niż innych gatunków, a obróbka mechaniczna ze względu na skłonność do wrastania suchych gałęzi i zawartość żywicy jest trudniejsza.

Drewno ma zastosowanie w meblarstwie jako materiał konstrukcyjny i ozdobny oraz w przemyśle okleiny.
(W. B.)

68

232.12 - - 174.7 Larix

IBL

Stand der Lärchen-Herkunftsfrage (Zu Schober's Veröffentlichung über den II. Internationalen Lärchen-Provenienzversuch). Napisał: Mö. **Stan wiedzy o kwestii proveniencji modrzewia. Na temat publikacji Schobera o II międzynarodowym doświadczeniu proveniencyjnym z modrzewiem.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 6 s. 115—116, 1 fot. — Na podstawie analizy około 90 000 drzew stwierdzono, że 27% ma strzały proste, u 31% występują skrzywienia w wyniku oddziaływania śniegu i wiatru, u 25% widoczne są konsekwencje uszkodzeń pędów wierzchołkowych

przez suszę, owady i zwierzynę, 9% ma deformacje uwarunkowane genetycznie, a 8% wzrost wadliwy z różnych przyczyn. Najlepszy pokrój mają drzewa z Lasu Wiedeńskiego, północnego rejonu Alp i z Tatr. Najbardziej odporny na raka jest modrzew japoński, a z modrzewi europejskich biotypy z Wysokich Tatr. Modrzew wymaga lokalnego klimatu kontynentalnego i dobrego zaopatrzenia w wodę, niewskazane są jednak wilgotne i chłodne siedliska. Do zakładania upraw najodpowiedniejsze są sadzonki 1/1.

(W. B.)

69

232.13 - - 181.49

IBL

Kechel H. G.: Produktionssicherung durch Resistenzzüchtung. **Zabezpieczenie produkcji przez selekcję odpornościową.** Forst.-u. Holzwirt 1979 Jg 34 Nr 7 s. 134—138, bibliogr. 22 poz. — Zasady hodowli odmian odpornych na działanie czynników biotycznych i abiotycznych omówiono na przykładzie topoli, u której hodowca ma do czynienia z klonami rozmnażanymi wegetatywnie. W sekcjach i klonach istnieje zróżnicowanie w odporności na takie

czynniki, jak rak kory, plamistość, rdza i susza. Przedstawiono badania nad odpornością na rdzę i grzyb Marssonina, którymi infekowano sadzonki topoli różnych odmian. Stwierdzono dobrą odporność u odmian Rochester, Androscoggin i Muhle-Larsen, a złą u Oxford. Odmiana Max 1—5 jest bardziej odporna niż Brühl. Klony Weser 1—8 wykazują dużą zmienność.

(W. B.)

70

232.211

IBL

Vavilov A. V.: Technologija rasčistki lesnych ploscadej ot porosli. **Technologia oczyszczania powierzchni leśnych z odrośli.** Les. Choz. 1979 nr 4 s. 40—42, 2 fot. — Opisano urządzenie w kształcie klina zaczepianego na ciągniku T-100, służące do oczyszczania zrębów z cienkich drzew i krzewów oraz tech-

nologię stosowania tego urządzenia. Szerokość robocza klina może wynosić 2 m a prędkość jego ruchu — do 1 m/s. Umożliwia on całkowite oczyszczenie zrębu i pokrytych krzewami powierzchni z części nadziemnej i korzeni z zachowaniem warstwy gleby próchnicznej.

(R. M.)

Kolęberda T. N., Dańko V. N.: Biologiczne metody intensyfikacji rosta kultur na promyślnych otwałach. **Biologiczne metody intensyfikacji wzrostu upraw na hałdach przemysłowych.** Les. Choz. 1979 nr 4 s. 44—56, 2 tab. — Doświadczenia wykazały, że najbardziej efektywnymi i ekonomicznie korzystnymi sposobami intensyfikacji wzrostu upraw leśnych na gruntach wykorzystanych przemysłowo są metody biologiczne, w szczególności wy-

siew roślin uprawianych na zielony nawóz (łubinu, nostryka) oraz wprowadzenie do drzewostanów gatunków wiążących azot. Ustalono, że wysiew łubinu trwałego zmniejsza o 30—60% koszty hodowli 1 ha drzewostanów w wyniku oszczędności na zabiegach pielęgnacyjnych. Wprowadzenie olszy do upraw daje oszczędność 14—15 rb/ha dzięki zmniejszeniu liczby ręcznych zabiegów pielęgnacyjnych w rzędach. (R. M.)

Treščevskij I. V.: Kul'tury oblepichi na rekultiviruemych zemljach. **Uprawy rokitnika na glebach rekultywowanych.** Les. Choz. 1979 nr 4 s. 47—49, 2 tab. bibliogr. 3 poz. — Jednym z najbardziej rokujących nadzieję gatunków do zalesienia hałd przemysłowych jest rokitnik, który odznacza się odpornością na suszę i mrozy, zdolnością do wiązania azotu i występuje na różnych glebach. Rokitnik rozrasta się szybko, ma rozgałęziony system korzeniowy i we wczesnym wieku tworzy dużą ilość odrośli, co przyczynia

się do utrwalania zboczy hałd przy całkowitym wstrzymaniu erozji wodnej i wietrznej. Wartościowy z punktu widzenia gospodarczego gatunek owocodajny odznacza się także właściwościami dekoracyjnymi. Przedstawiono wyniki prób zakładania upraw rokitnika zwyczajnego na różnych glebach. Oprócz zapobiegania erozji i roli rekreacyjnej 5-letnie uprawy rokitnika dają miesięcznie 5 t/ha owoców, z których można pozyskać 250 kg nasion o wartości 1175 rb. (R. M.)

Rothemund H.: Kultursicherung ohne Herbizide mit einfachen mechanischen Mitteln. **Ochrona upraw z pominięciem herbicydów przy użyciu prostych środków mechanicznych.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 nr 16 s. 401—402. — Omówiono tradycyjne metody ochrony upraw umożliwiające ograniczenie stosowania herbicydów skażających środowisko. Za najprostszy sposób uznano udeptywanie chwastów wokół sadzonek. O ile ścinanie chwastów często powoduje ich wzmożone odrastanie to udepty-

wanie zapobiega temu skutecznie na czas dłuższy. Robotnik ma na sobie normalne obuwie lub gumowe, a jedynym wyposażeniem jest sierp na długim trzonku, służący do podcinania przed udeptaniem chwastów bardziej odpornych na złamanie (jeżyny). Wskazano na selektywność tego sposobu pozwalającego na pozostawianie dowolnej roślinności (np. stanowiącej pożywienia dla zwierzyny), co jest na ogół niemożliwe przy stosowaniu herbicydów. (W. B.)

Zwick F.: Mülchfolie zur Pflege von Eichen-Kulturen. **Folia polietylenowa**

do pielęgnacji upraw dębu. Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 16 s. 408—410.

3 fot. 1 tab. — Przykład pielęgnacji upraw bez herbicydów. Sposób polega na rozkładaniu w międzyrzędach nieprzepuszczającej światła ani wody czarnej folii o grubości 0,1 mm, na 1 m i długości do 800 m. Zmechanizowane rozkładanie folii można stosować przed sadzeniem, w czasie sadzenia lub po nim. Dwuletnie obserwacje po sadzeniu dębu szypułkowego 1/2 wykazały prawie zupełny brak chwastów

75

242 : 525

IBL

Richter J.: Stammzahl und Wertleistung bei der Buche. **Liczba drzew a produkcja cennych sortymentów u buka.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 s. 182—184, 3 tab. — Wartość świerka wzrasta wraz ze zwiększaniem się piersznicy, natomiast u buka zjawisko to następuje dopiero po przekroczeniu określonej grubości. Wpływa ono na dość wczesne typowanie liczby drzew przyszło-

76

283.1

IBL

Savel'ev A. T.: Opyt vyraščivanija kljukvy krupnoplodnoj i golubiki vysokoj w SŠA. **Uprawa żurawiny wielkoo owocowej i borówki wysokiej w USA.** Les. Choz. 1979 nr 4 s. 69—72, 2 fot. — W 1977 r. pozyskano w USA ponad 100 tys. t żurawiny. Plantacje tej jagody zajmowały ponad 9200 ha, zaś plon z ha wyniósł 10 tón. Plon borów-

i lepszy mikroklimat w glebie, gdyż czarna folia przyczynia się do zwiększenia jej ciepłoty i gruzełkowatej struktury oraz zapobiega parowaniu. Koszty są tym niższe, im większe odstępy rzędów a mniejsze odległości między sadzonkami w rzędzie. Sposób ten może być też stosowany przy zalesianiu nieużytków oraz w szkółkach.

(W. B.)

ściowych. Abetz liczbę tę określa na 110 drzew na 1 ha, którą w toku rozważań oraz na tle przykładów uznano za optymalną dla maksymalizacji produkcji cennych sortymentów bukowych. Zagadnienie przeanalizowano między innymi na przykładzie trzebieży górnej Assmanna, który postulował nieco większą liczbę drzew przyszłościowych.

(W. B.)

ki wysokiej wyniósł 4—5 t/ha. Przedstawiono technologię zakładania plantacji wymienionych jagód w różnych warunkach siedliskowych, stosowane maszyny, sposoby nawożenia plantacji, sposoby walki ze szkodnikami i chorobami oraz działalność placówek naukowo-badawczych w tym zakresie.

(R. M.)

3 NAUKA O PRACY. POZYSKANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA.

77

323.2 : 362

IBL

Dietzsch W.: Erfahrungen beim Einsatz der EA 60 bezogen auf die Holzart Kiefer im St FB Oranienburg. **Wyniki zastosowania okrzesywarki EA 60 do sosny w PGL Oranienburg.** Sozial. Forstwirtschaft. 1979 Jg 29 Nr 3 s. 76—78, 4 fot. 1 rys. — Badania okrzesywarki EA 60 przeprowadzono

w rębnym drzewostanie sosnowym, aby opracować optymalną technologię, organizację pracy i produkcji oraz przeprowadzić analizę ekonomiczną. Technologia obejmująca ścinkę, zrywkę ciągnikiem MTS 80 i RG 140, okrzesywanie, usuwanie gałęzi i stroiszu, odcinanie wierzchołków, pomiar i my-

głowanie. Koszty kształtowały się następująco: zrywka i mygłowanie — 82%, okrzesywanie przy użyciu EA 60 — 12%, usuwanie gałęzi — 6%. Czas

okrzesywania w zależności od miąższości strzały wynosił od 2,3 do 6,1 min/m³ przy pracy okrzesywarką EMKS od 7 do 12 min/m³. (W. B.)

78

331

IBL

Todorov N.: Vozmożnosti ispolzovanija lesosečnych otchodov. **Możliwości wykorzystania odpadów zrębowych.** Les. Prom. 1979 nr 2 s. 27 — W ostatnich 10 latach w Bułgarii przeprowadzono badania w celu określenia ilości odpadów zrębowych i opracowania bardziej efektywnej technologii i organizacji pracy przy ich pozyskaniu, wywozie i przerobie. Ilość odpadów określono metodą powierzchni próbnych. Odpady zrębowe (gałęzie i czu-

by) można z powodzeniem wykorzystać w przemyśle celulozowo-papierniczym, płytowym i do produkcji drożdży pastewnych. Nieokorowane gałęzie drzew iglastych i buka o grubości powyżej 2 cm nadają się do produkcji płyt wiórowych. Zagospodarowanie odpadów zrębowych daje możliwość znacznego zwiększenia bazy surowcowej dla przemysłu celulozowo-papierniczego, płytowego i tartacznego. (N. G.)

79

377.4

IBL

Niederquerschnitt-Bereifung für Forstfahrzeuge. Napisał: Bro. **Ogumienie o szerokim przekroju poprzecznym dla pojazdów leśnych.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 5 s. 104, 1 tab. — W celu ochrony gleby podczas zrywki i transportu szwedzka firma Trelleborg wprowadziła dla pojazdów leśnych ogumienie o przekroju poprzecznym około 1,5-krotnie szerszym od dotychczas stoso-

wanego. Do zalet nowego ogumienia należy zmniejszony do 33% nacisk na glebę i łagodniejsze przechodzenie przez przeszkody oraz większa stabilność pojazdu. Wymieniono kilka wariantów ogumienia, przeznaczonego dla różnych urządzeń i ciągników rolniczych i leśnych (opony Trelleborg T-421, T-422, T-414 i T-404). (W. B.)

80

377.44

IBL

Aufgaben und Leistungen des reinen Schwachholz-Rückeschleppers, dargestellt am Beispiel des neuen Holder A 60 F. Napisał: Brossmann. **Zadania i wydajność typowego ciągnika do zrywki drewna cienkiego, przedstawione na przykładzie nowego ciągnika Holder A 60 F.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 5 s. 106—107, 1 fot. 1 tab. — W Europie zachodniej do zrywki drewna cienkiego stosowane są ciągniki gąsienicowe, przeznaczone na gleby miękkie i tereny z pokrywą śnieżną oraz kołowe ciągniki przegubowe o szer. do

1,60—1,75 m i ciężarze do 4 t. Ciągnik Holder A 60 F o ciężarze 3 t i mocy 30 KM ma synchroniczną skrzynię biegów, hydrostatyczne sterowanie, ogrzewaną kabinę, wciągarkę linową, urządzenie do mygłowania i możliwość dociążania części przedniej przy pracy na zboczach. Wydajność ciągnika przy zrywce drewna cienkiego wynosi ponad 4 m³/godz. Istnieje możliwość zakładania ogumienia o większym przekroju, zalecanego ze względu na ochronę gleby. (W. B.)

Adlung K. G.: Pheromone zur Buchdrucker-Prognose. **Feromony jako pomoc w opracowywaniu prognozy występowania kornika drukarza.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 14 s. 356, 2 fot. — W celu kontroli stopnia opanowania drzewostanu świerkowego przez kornika drukarza ścina się drzewa, przecinane na odcinki dł. 3 m i rozmieszcza je we wszystkich oddziałach. Wyrywki z podwieszoną tkaniną dł. 2 m rozkładane są na podkładach z wał-

ków. W końcu kwietnia od strony nasłonecznionej umieszczane są dyspensory z feromonem Pheroprax (środkiem zanácającym samce kornika). Zwabione chrząszcze zostają uśmiercone preparatem Lindan i padają na tkaninę. Na podstawie ich ilości prognozuje się występowanie. W zdrowych drzewostanach świerkowych i mieszanych na tkaninie znajdujących jest 5—20 chrząszczy tygodniowo, a przy silnej gradacji 1000—4000. (W. B.)

Otto H. J.: Walderneuerung nach Waldkatastrophen. (Eine Zwischenbilanz in Niedersachsen). **Odnowienie lasu po klęskach żywiołowych (podsumowanie zagadnienia dla Dolnej Saksonii).** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 13 s. 297—298, 1 tab. bibliogr. 9 poz. — Klęska wiatrołomów w Dolnej Saksonii (RFN) z 1972 roku okazała się szczególnie groźna dla sosny, mniej dla świerka, tymczasem gdy gatunki liściaste pozostały nieuszkodzone. Planowanie odnowienia następuje tu na podstawie długofalowych regionalnych planów hodowlanych, opartych na znajomości siedlisk.

Na omawianej nizinie z okresu pleistocenu przewiduje się wprowadzanie dębu i jedlicy na miejsce sosny. Niezależnie od względów hodowlanych jedlica przyniesie tu lepsze efekty produkcyjne. W składzie gatunkowym terenów górskich poczynione zostaną b. nieznaczne zmiany (pewne zmniejszenie uprawy świerka). Większość terenów dotkniętych klęską została już zalesiona. Podkreślono, że różnorodność gatunkowa zwiększa odporność drzewostanów na wiatrołomy m. in. dzięki zróżnicowanej kolei rębny, warunkującej odmienność klas wieku. (W. B.)

Nienhaus E.: Lärchen-Degeneration durch Rickettsien- ähnliche Bakterien. **Degeneracja modrzewia powodowana przez bakterie.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 6 s. 130—132, 9 fot. bibliogr. 7 poz. — Od wielu lat w drzewostanie Kottenforst k. Bonn (RFN) u 50—60-letnich modrzewi europejskich obserwowane są zaburzenia wzrostu widoczne jako miotłastość koron. Rozpoczyna się to od nadmiernego wykształcania pączków bocznych w wieku 5—15 lat. Wy-

stępuje to gniazdowo, a na zboczach w pasach. Dotychczasowe badania wykazały, że przyczyną degeneracji są nieznanne bliżej bakterie przenoszone przez nicienie z gatunku Xiphinema. Zalecono karczowanie i palenie porażonych drzew, które są źródłem dalszej infekcji, oraz zaniechanie uprawy modrzewia w miejscach występowania schorzeń. Uprawy należy przenosić na chłodniejsze, wyżej położone stanowiska. (W. B.)

Meynhardt H.: Vermeidung von Schwarzwild-Flurschäden durch Ablenkfütterungen im Walde. **Zapobieganie szkodom powodowanym przez zwierzynę czarną na terenach śródpolnych przez dokarmianie w lesie.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 17/18 s. 469—470, 472. — Jedną z możliwości zażegnania szkód powodowanych przez dziki w rolnictwie jest zakładanie śródleśnych poletek wypasu z uprawą kukurydzy, owsa, lub ziemniaków. Najskuteczniejszym sposobem jest jednak bezpośrednio dokarmianie w lesie. Miejsca wykładania paszy należy wybierać w ustronnych partiach dużych

kompleksów leśnych, objętych zakazem polowań w promieniu co najmniej 500 m. Paszę w postaci żołądź, pszenicy, owsa, żyta, ziemniaków i buraków pastewnych należy ze względu na warchlaki rozsypywać na powierzchni 150—200 m². Wobec związanej z tym sposobem konserwacji zwierzyny należy przestrzegać wymogów higieny. Omówiono ciekawy sposób podkarmiania warchlaków z butelek wypełnionych kukurydzą. Wskazano na ekonomiczną opłacalność dokarmiania dzięki eliminacji szkód w rolnictwie.

(W. B.)

Becker G.: Rückeschäden beeinträchtigen Holzverwertung. **Szkody przy zrywce wpływają na użytkowanie drewna.** Allg. Forstz. 1979 Jg 34 Nr 14 s. 340, 342. — Szkody na drzewach stojących powstają głównie przy usuwaniu drewna z trzebieży. Można je zmniejszyć przez ograniczenie natężenia cięć, stosowanie optymalnego odstępu (30—45 m) dróg zrywkowych, zrywkę tylko krótkiego drewna przy pierwszej trzebieży, w specjalnych przypadkach zrywanie końmi, wyznaczanie drzew przyszłościowych w od-

ległości co najmniej 2 m od dróg zrywkowych itd. Zranienia drzew sprzyjają infekcji przez grzyby podstawczaki (głównie *Stereum sanguinolentum* i *Fomes annosus*). Zgnilizna strzały na odcinku 1 m nie powoduje jeszcze zmian w klasyfikacji, ale obniża wartość surowca o 5%, na dług. 3 m obniża klasę, a wartość zmniejsza o 13,3%, zaś na długości 7 m — o 19,5%. Wynikające stąd straty w 60-letnim drzewostanie po 3 cięciach trzebieżowych wynoszą około 2000 marek/ha.

(W. B.)

Kalnoj P. G., Maurer V. M.: Причини массового усыхания дуба в зеленой зоне г. Киева. **Przyczyny masowego wypadania dębu w zielonej strefie Kijowa.** Les. Ž. 1978 nr 5 s. 23—26, 1 rys. 2 tabl. bibliogr. 2 poz. — Począwszy od 1971 r. zaobserwowano w lasach zielonej strefy Kijowa masowe usychanie dębu. Badanie przyczyn tego zjawiska prowadzono zarówno w dąbrowach jak i w drzewostanach mieszanych z dębem w wieku od 29 do 159 lat. Usta-

lono, iż głównym powodem wydzielenia się drzew były długotrwałe okresy suszy w latach 1971—1975 oraz obniżenie się poziomu wód gruntowych, wystąpienie chorób grzybowych (np. opieńki), silne zadarnienie gleby i wreszcie mała zasobność warstw gleby w zasięgu korzeni drzew w przyswajalne związki pokarmowe. Poprawienie sytuacji wymaga możliwie szybkiego usuwania posuszu łącznie z karczowaniem pniaków wszędzie tam, gdzie wystąpi-

ła opieńka, jak również poprawienia zasobności gleb przez nawożenie mineralne. W drzewostanach młodszych

klas wieku należy także uzupełnić powstałe luki przez wprowadzenie drzew i krzewów. (R. S.)

5 POMIAR LASU. PRZYROST. ROZWÓJ I STRUKTURA DRZEWOSTANÓW. INWENTARYZACJA I KARTOGRAFIA.

87

547

IBL

Solov'ev V. M., Družinin N. A., Daniliv M. A.: Rost i stroenie molodych sosnjakov na osušennykh zalezach Srednego Urala. **Wzrost i struktura młodych drzewostanów sosnowych na osuszonych bagnach Środkowego Uralu.** Les. Ż. 1978 nr 6 s. 29—33, 4 tabl. bibliogr. 3 poz. — Na podstawie przeprowadzonych badań przedstawiono zmiany produktywności i struktury 40-letnich drzewostanów, uzależnione od ro-

dzaju bagna i odległości tych drzewostanów od kanałów osuszających. Wykazano różną reakcję drzew na polepszenie glebowo-wodnych warunków wzrostu. Stwierdzono, iż najkorzystniejsze efekty uzyskuje się przy stopniowym obniżaniu poziomu wód gruntowych, uwzględniającym wzrost i rozwój rosnących na bagnie drzew.

(R. S.)

6 URZĄDZANIE LASU. EKONOMIKA GOSPODARSTWA LEŚNEGO. ADMINISTRACJA I ORGANIZACJA GOSPODARSTWA LEŚNEGO.

88

61 (47)

IBL

Moroz P. I.: Perspektivy razvitija sovetskogo lesoustrojstva. **Perspektywy rozwoju radzieckiego urządzania lasu.** Les. Choz. 1979 nr 6 s. 42—46. — Przedstawiono organizację radzieckiego urządzania lasu, przeprowadzone dotychczas prace oraz zadania stojące przed urządzaniem lasu w warunkach współczesnych, a także kierunki ich rozwiązywania. Na podstawie zebranych materiałów opracowano projekty kompleksowego wykorzystania wszyst-

kich zasobów leśnych, ich zachowania i reprodukcji. Zwrócono uwagę na nowe metody, nowoczesne środki techniczne, szeroko stosowane obecnie w urządzaniu lasu, a wymagające opracowania nowej technologii, opartej na dokładnych obliczeniach, precyzyjnej technice i zautomatyzowanych metodach uzyskiwania informacji o lesie, przy szerokim wykorzystaniu elektronicznej techniki obliczeniowej. (R. M.)

8. PRODUKTY LEŚNE I ICH UŻYTKOWANIE.

89

81 : 325

IBL

Noack D.: Holzeigenschaften und Verwendungsmöglichkeiten schnellwachsener Baumarten. **Własności i możliwości zastosowania drewna gatunków szybko rosnących.** Forst.- u.

Holzwirt. 1979 Jg 34 Nr 6 s. 112, 114 — 120, bibliogr. 49 poz. — Skrytykowano podział na masową i jakościową produkcję drewna. Z punktu widzenia technologii drewna słuszniejszy jest

podział na tarcicę, sortymenty do przetworu na zrębki oraz opał. W przyszłości drewno będzie stanowić główne źródło energii oraz surowiec chemiczny i spożywczy. W sytuacji tej nabierają znaczenia gatunki szybko rosnące, jak jedlica, dająca w Środkowej Eu-

ropie w wieku 10—40 lat większy przyrost niż drzewa rodzime, oraz topole. Porównano własności drewna tych dwóch gatunków o zbliżonym ciężarze właściwym (0,39—0,40 g/cm³) ale odmiennej strukturze. (W. B.)

9 LASY I LEŚNICTWO W GOSPODARCE NARODOWEJ

90

907

IBL

Krahl W.: Landschaftsbelastung und Freiraumplanung. **Przeciążenie krajobrazu, a planowanie wolnej przestrzeni.** Forstwiss. Cent.-Bl. 1978 Jg 97 H. 5 s. 262—269, 2 rys. 2 wykr. sum. — Nasuwa się pytanie, jak długo trwać będzie wzrost różnych form budownictwa i jakie trwałe tereny leśne i zielone będą musiały bezwzględnie pozostać pomiędzy przeludnionymi aglomeracjami. Obecnie w RFN przyjmuje się, że wielkość przestrzeni przypadającej na 1 mieszkańca powinna kształtować się następująco: w parcelach bu-

dynków mieszkalnych — 60 m², w prywatnych miejscach pracy — 40 m², w budynkach publicznych i szlakach komunikacyjnych — 60 m², w urządzeniach infrastrukturalnych poza osiedlami — 40 m², w terenach zielonych w osiedlach — 50 m², w rekreacyjnych poza osiedlami — 85 m², w podmiejskich lasach wypoczynkowych — 150 m² (razem 485 m²). Podkreślono, że wzrost zaludnienia wpływa ujemnie na krajobraz zmieniając charakter układu przestrzennego. (W. B.)

91

907.2

IBL

Chanbekov R. I., Caregradskaja S. Ju.: Klassifikacija i organizacija prigorodnych lesov. **Klasyfikacja i organizacja lasów podmiejskich.** Les. Choz. 1979 nr 5 s. 59—61, 1 rys. 3 tab. bibliogr. 7 poz. — Przy opracowaniu uogólnionej klasyfikacji lasów podmiejskich zastosowano zasadę podziału ich powierzchni według rekreacyjnego i gospodarczego przeznaczenia oraz intensywności wykorzystania. Badania przeprowadzono w podmoskiewskich lasach podmiejskich. Powierzchnie dzielono na działki, mające różne przeznaczenie

funkcjonalne oraz określono ich obciążenia rekreacyjne. Następnie według podobieństwa funkcji i przeciętnych wielkości obciążeń łączono działki w podstrefy i grupy podstref. Dla organizacji lasów podmiejskich według proponowanej klasyfikacji opracowano metodę krajobrazowo-typologiczną, uwzględniającą estetyczne właściwości obiektów, pojemność rekreacyjną grup typów lasu, możliwości racjonalnego wykorzystania obszaru oraz ustalone formy wypoczynku. (R. M.)

Autorzy analiz

(W. B.) — mgr inż. Wiktor Brodzikowski

(N. G.) — mgr inż. Natalia Gapińska

(R. M.) — mgr Rafał Malec

(R. S.) — dr inż. Ryszard Sobczak

Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centrum Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CİNTE, Warszawa, Al. Niepodległości 186) przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować zarówno całą dokumentację naukowo-techniczną jak i oddzielne jej działy lub zagadnienia i tematy.

Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Leśnictwa Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji leśnictwa — wykonuje za zwrotom kosztów kserokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.

Uwaga! Ważne dla Autorów

Komitet Redakcyjny „Sylwana” prosi o podawanie wraz z nadsyłanymi artykułami prywatnego adresu Autora i Autora zdjęć. Adresy powinny zawierać również numer kodu pocztowego. Brak powyższych danych uniemożliwia Redakcji oraz Wydawnictwu wysłanie honorarium autorskiego.